

АКЦИЯ АЯСЫНДА 24 МЫҢ ТОННА КҮЛ-ҚОҒЫС ШЫҒАРЫЛДЫ

4-бетте

РӘМІЗДЕРГЕ ҚҰРМЕТ – ЕЛГЕ ҚҰРМЕТ

4-бетте

ЖАСТАР НАШАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ

4-бетте

SALYQ TARTIVI

Газет 1994 жылғы
наурыздан шығады

www.salyq-gazet.kz

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

saltar61@mail.ru

№72 (2084) 2 шілде 2026 жыл

ПРЕЗИДЕНТ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ЖАҢА БАҒЫТЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВТЫҢ Парламент палаталарының бірлескен отырысында сөйлеген сөзі

Қымбатты отандастар!

Қадірлі депутаттар және Үкімет мүшелері!

Бүгінгі Парламенттің қос Палатасының бірлескен отырысының тарихи мән-маңызы айрықша деп айтсақ, дұрыс болар. Бұл дүйім халқымыз үшін де айқын нәрсе, ақиқат. Бүгін біз мемлекетіміздің заң шығарушы органы – Парламенттің кезекті сессиясын аяқтап, Тәуелсіз Қазақстанның дамуындағы тұтас бір дәуірді қорытындылап отырмыз. Осылайша, тереңнен та-

мыр тартқан мемлекетіміздің жаңа кезеңіне қадам басқалы тұрмыз.

Ертең Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясы заңды күшіне енеді. Ұлт заңымен қатар, мемлекеттік билік жүйесі де түбегейлі жаңа сипатқа ие болмақ. Қос палаталы Парламенттің орнына Құрылтай келеді. Жалпы, бұл өзгеріс Қазақстанда тарихи сабақтастық бар екенін анық көрсетеді.

(Жалғасы 2-бетте)

РЕСМИ

Қазақстан Республикасы Құрылтайының сайлауын тағайындау туралы

2026 жылғы 01 шілде

Қазақстан Республикасы Конституциясының 46-бабының 3) тармақшасына және 95-бабының 1-тармағына сәйкес **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. Қазақстан Республикасы Құрылтайының депутаттарын сайлау 2026 жылғы 23 тамызға тағайындалсын.
2. Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы Қазақстан Республикасы Құрылтайының депутаттарын сайлауға дайындықты және оны өткізуді ұйымдастырсын.
3. Қазақстан Республикасының Үкіметі, астананың, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың әкімдері Қазақстан Республикасы Құрылтайының депутаттарын сайлауды ұйымдастырушылық, материалдық-техникалық және қаржылық қамтамасыз ету жөніндегі барлық қажетті шараларды кідіріссіз қабылдасын.
4. Осы Жарлық жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Президенті

К. ТОҚАЕВ

Астана, Ақорда, 2026 жылғы 1 шілде

№ 1338

ЕРЛАН ҚАРИН ЖАҢА ЛАУАЗЫМДЫ ҚЫЗМЕТКЕ ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

Ерлан Тынымбайұлы Қарин Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары болып тағайындалды. Бұл туралы Ақорданың баспасөз қызметі мәлім етті.

«Мемлекет басшысының Жарлығымен Ерлан Тынымбайұлы Қарин Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары болып тағайындалды. Ол бұрынғы атқарған лауазымынан босатылды», делінген хабарламада.

Ерлан Тынымбайұлы 1976 жылы Түркістан облысы, Сайрам ауданы, Ақсу ауылында туған.

1996 жылы К. Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университетін «Тарих және география» мамандығы бойынша бітірді. «Тарих және география пәнінің мұғалімі» біліктілігі берілді.

1999 жылы ал-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университеті Философия және саясаттану факультетінің аспирантурасын бітірді.

Саяси ғылымдарының кандидаты.

1996 жылдан бастап – Ақтөбе қаласының №33 мектебінде география және тарих пәндерінің мұғалімі.

1998 жылғы наурыздан бастап – Қазақстан даму институтында саяси зерттеулер орталығының қызметкері, Қытай және Ресей институты директорының орынбасары.

2000 жылғы шілдеден бастап – Орталық Азия саяси зерттеулер агенттігінің директоры.

2002 жылдан бастап – Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің штаттан тыс кеңесшісі.

2003 жылдан бастап – Республикалық «Асар» партиясы төрағасының бірінші орынбасары, Заманауи саясат халықаралық институтының бас директоры.

2004 жылғы маусымнан бастап – Антитеррористік бағдарламалар орталығының басшысы.

2006 жылғы мамырдан бастап – Маңғыстау облысы әкімінің саяси мәселелер жөніндегі кеңесшісі.

2008 жылғы ақпаннан бастап – Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Ішкі саясат бөлімінің меңгерушісі.

2008 жылғы қарашадан бастап – «Нұр Отан» партиясының стратегиялық даму бойынша хатшысы.

2013 жылғы желтоқсаннан бастап – Вашингтондағы (АҚШ) Америка университетінің арнайы шақырылған профессоры.

2014 жылғы қазаннан бастап – Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтының директоры.

2017 жылғы ақпаннан бастап – «Қазақстан» РТРК» акционерлік қоғамының басқарма төрағасы.

2019 жылғы сәуірден – 2020 жылғы шілдеге дейін Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшісі.

2020 жылғы шілдеден бастап – Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі.

2022 жылғы 5 қаңтарда Президенттің Жарлығымен Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы болып тағайындалды.

2022 жылғы 14 маусымдағы Президенттің Жарлығымен Қазақстан Республикасының Мемлекеттік кеңесшісі болып тағайындалды.

«Күрмет» орденімен (2010 жылы), II дәрежелі «Достық» орденімен (2019 жылы), II дәрежелі «Барыс» орденімен (2022 жылы), Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитетінің «Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қосқан үлесі үшін» (2019 жылы) медалымен марапатталған.

«Балбалас. Орхоннан Каспийге дейін» (2013 жылы), «Солдаты Халифата: мифы и реальность» (2014 жылы), Джейкоб Зеннен бірге жазған «Между ИГИЛ и Аль-Каидой: Центральная азиатские боевики в сирийской войне» (2017 жылы), Галина Ксенжикпен бірге жазған «Сводный каталог картографических материалов по истории Казахстана XVII – начало XX вв.» (2023 жылы) кітаптарының авторы.

ЖАСЫЛ ЭКОНОМИКА

ЖАМБЫЛДА ЖЕЛ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫ БАСТАЛДЫ

Жамбыл облысының Сарысу ауданында қуаттылығы 1 ГВт болатын жел электр станциясының құрылысына арналған капсула салу рәсімі өтті. Ауқымды инвестициялық жоба Қазақстанның жаңартылатын энергия көздерін дамытудағы маңызды кезеңдердің бірі саналады және еліміздің энергетикалық қауіпсіздігін нығайтуға бағытталған.

Салтанатты рәсім Астана мен құрылыс алаңын телестемост арқылы байланыстырған форматта ұйымдастырылды. Іс-шараға Жамбыл облысының әкімі Ербол Қарашөкеев, «Самұрық-Қазына» АҚ басқарма төрағасы Нұрлан Жақыпов, Энергетика вице-министрі Сұңғат Есімханов, жаңартылатын энергия саласындағы әлемдік жетекші компаниялардың бірі – Masdar компаниясының басқарма төрағасы Мұхаммед Әл-Рамахи қатысты. Құрылыс жүргізілетін алаңнан телестемоста «Самұрық-Энерго» АҚ басқарма төрағасы Қайрат Мақсұтов қосылды.

Жоба Біріккен Араб Әмірліктерінің Masdar компаниясымен бірлесіп жүзеге асырылуда. Оның аясында қуаттылығы 1 ГВт болатын жел электр станциясы және сыйымдылығы 600 МВт/сағат энергия жинақтау жүйесі салынады. Бұл жел электр энергиясын тұрақты өндіруге мүмкіндік беріп, жаңартылатын энергия көздерінің тиімділігін арттыруға жол ашады.

Жобаның жалпы инвестициялық құны 742 миллиард теңгені құрайды. Инвестициялық жобаны іске асыру мен сүйемелдеуді «KAZAKH INVEST» ұлттық компаниясы» АҚ қамтамасыз етеді. Сарапшылардың пікірінше, мұндай көлемдегі инвестиция өңірдің экономикалық белсенділігін арттырып қана қоймай, құрылыс және пайдалану кезеңдерінде жаңа жұмыс орындарының ашылуына да ықпал етеді.

«Самұрық-Қазына» АҚ басқарма төрағасы Нұрлан Жақыпов бұл бастаманың Қазақстанның энергетика секторын жаңғыртудағы стратегиялық маңызын атап өтті. Оның айтуынша, жаңартылатын энергия көздерінің үлесін арттыру – елдің ұзақмерзімді энергетикалық саясатының негізгі басымдықтарының бірі.

Жамбыл облысының әкімі Ербол Қарашөкеев бұл жоба Қазақстанда ғана

емес, тұтас Орталық Азиядағы жаңартылатын энергия саласындағы ең ірі бастамалардың бірі екенін жеткізді.

– Қуаттылығы 1 ГВт болатын жел электр станциясының құрылысы өңірдің жоғары инвестициялық әлеуетін және халықаралық серіктестердің Қазақстан экономикасына деген сенімін көрсетеді. Бұл жоба Жамбыл облысының энергетикалық мүмкіндіктерін кеңейтіп қана қоймай, еліміздің тұрақты дамуына да елеулі үлес қосады, – деді өңір басшысы.

Оның айтуынша, жаңартылатын энергия көздерін дамыту Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев белгілеген стратегиялық бағыттарға толық сәйкес келеді. Мұндай жобалар энергетикалық қауіпсіздікті күшейтіп, көміртегі шығарындыларын азайтуға, сондай-ақ заманауи технологияларды енгізуге мүмкіндік береді.

Ербол Қарашөкеев Біріккен Араб Әмірліктерінің басшылығына және Masdar компаниясына Жамбыл өңіріне сенім білдіріп, ірі инвестициялық жобаны жүзеге асыруға ниет танытқаны үшін алғыс айтты.

Жел электр станциясын 2029 жылдың үшінші тоқсанында пайдалануға беру жоспарланған. Нысан толық іске қосылғаннан кейін ол еліміздің оңтүстік өңірлерін тұрақты электр энергиясымен қамтамасыз етуге елеулі үлес қосады.

Бүгінде Жамбыл облысы жаңартылатын энергия көздерін дамыту бойын-

ша республикадағы жетекші өңірлердің бірі саналады. Қазіргі уақытта өңірде жалпы қуаты 571,3 МВт болатын 22 жаңартылатын энергия нысаны жұмыс істейді. Бұдан бөлек, 2029 жылға дейін Мойынқұм ауданында қуаттылығы тағы 1 ГВт болатын жел электр станциясын салу жоспарланып отыр.

Аталған екі ірі жоба толық іске асырылғаннан кейін облыстағы жаңартылатын энергия нысандарының саны 24-ке жетіп, олардың жалпы белгіленген қуаты 2,5 ГВт-ты құрайды. Бұл көрсеткіш Қазақстанның оңтүстік аймақтарының энергетикалық тұрақтылығын арттырып, елдегі жел энергиясы өндірісінде «жасыл» энергетиканың үлесін едәуір ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Жаңартылатын энергия көздерін дамытуға бағытталған мұндай ауқымды инвестициялық жобалар Қазақстанның энергия жеткізудің нығайтып қана қоймай, өңірлердің әлеуметтік-экономикалық дамуына серпін береді. Сонымен қатар халықаралық әріптестік, жаңа технологиялар трансферті және экологиялық таза энергия өндірісінің артуы елдің индустриялық-инновациялық даму саясатының маңызды бағыттарының бірі ретінде өзектілігін сақтап отыр.

О. ИЕНБЕРГЕН,
Жамбыл облысы.

ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ЕЛІМІЗДІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНА СЕРПІН БЕРЕТІН ЖОБА

Қазақстанда ұзындығы 457 шақырым болатын Қарағанды – Жезқазған республикалық автожолының құрылысы ресми түрде басталды. Жоба елдің орталық және оңтүстік өңірлерін байланыстырып, көлік қатынасын жақсартуға және экономикалық дамуға серпін береді.

Жолдың 122 шақырымы Қарағанды облысы арқылы өтеді. Ол II техникалық санаттағы екі жолақты заманауи магистраль ретінде салынады.

Құрылыс DBM (Design – Build – Maintain) моделімен жүзеге асырылады. Бұл жүйе бойынша бір мердігер жолды жобалап, салып, пайдалануға берілгеннен кейін 7 жыл бойы күтіп-ұстауға жауап береді.

Қазіргі таңда жұмыстар төрт учаскеде басталды. Жоба аясында көпірлер, су өткізу құрылыстары, жол белгілері және сервистік нысандар салынып, қауіпсіздікке ерекше көңіл бөлінеді.

Автожолдың құрылысы 2029 жылы аяқталады деп жоспарланған. Жаңа магистраль өңірлер арасындағы байланысты нығайтып, логистиканы жақсартып, инвестиция мен туризмнің дамуына ықпал етеді.

Ф. ҚАСАБАЙ,
Қарағанды облысы.

ПРЕЗИДЕНТ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ЖАҢА БАҒЫТЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВТЫҢ Парламент палаталарының бірлескен отырысында сөйлеген сөзі

(Жалғасы. Басы 1-бетте)

Осыдан отыз жылдан астам уақыт бұрын елімізде тұңғыш кәсіби Парламент құрылды. Мүлде жаңа институционалдық үлгіге көшкен заң шығарушы орган мемлекетімізді нығайтуға елеулі үлес қосты, сондай-ақ еліміздің құқықтық негізін қалыптастыру және нарықтық экономиканы орнықтыру ісінде маңызды рөл атқарды.

Қысқаша айтсақ, отыз жылдың ішінде 3,5 мыңға жуық аса қажетті заң қабылданды. Ал әрбір оныншы заңға депутаттар өздері бастамашы болды. Заң шығару жүйесінің қайнар бастауында бүкіл халқымызға және халықаралық қауымдастыққа танымал саясаткерлеріміз, көрнекті мемлекет қайраткерлері, белгілі қоғам қайраткерлері тұрды. Олардың жемісті еңбегі Парламент тарихында өшпес із қалдырды. Қажырлы қызмет халқымыздың жадында мәңгі сақталып қаларына күмән жоқ.

Парламент әрдайым уақыт талабына тез бейімделіп, қоғам сұранысына лайықты жауап бере алатын жасампаз құрылым болды. Парламент – мемлекетіміздің басты өкілді органы, қоғамның түрлі саласындағы кәсіби мамандарды бір мақсатқа тоғыстырды. Елімізде саяси және заңнамалық тұрғыдан сапасы жоғары парламенттік мәдениет қалыптасты. Бұл – Қазақстанды дамыған ел ретінде айқындайтын ең маңызды көрсеткіштің бірі. Түптеп келгенде, Парламенттің әрбір шақырылымы Қазақстанның алға қарай нық сеніммен қадам басына зор серпін берді, басқаша айтсақ, ұлтымыздың эволюциялық өрлеу жолының жарқын үлгісіне айналды.

Мен Парламенттегі қайнаған еңбектің, онда қабылданған әрбір заңның Тәуелсіз еліміздің келешегі үшін қаншалықты маңызды екенін жақсы түсінемін. Осы тарихи сәтке орай, ұлт мүддесін бәрінен биік қойып, елге мінсіз әрі адал қызмет еткені үшін барлық шақырылымдағы Мәжіліс пен Сенат депутаттарына шынайы ризашылығымызды білдіремін.

Әсіресе, Парламенттің қазіргі құрамына, яғни сіздерге алғысым зор. Бұл шақырылымды Қазақстанның жаңа тарихындағы ең мықты құрамның бірі деп сеніммен айтамын. Себебі сіздер мемлекетіміздің дамуындағы өте күрделі және шешуші кезеңде жұмыс істедіңіздер. Баршаңыз ел өмірінде болып жатқан ауқымды өзгерістердің бастауында тұрдыңыздар. Қаншалықты қиын болса да, түбегейлі өзгерістерді жүзеге асыру жолында табанды еңбек еттіңіздер. Сын сағатта жауапкершіліктен жалтармай, мемлекетіміз үшін аса қажетті реформаларды жүргізуге ұйытқы болдыңыздар.

Тек кейінгі үш жылдың өзінде 300-ден астам өте маңызды заң қабылданды. Олардың қатарында еліміздің алдағы биік белестерінің сенімді арқауы болатын, тарихи мәні зор конституциялық заңдар мен кодекстер бар. Біз біртұтас ұлт болып мемлекетімізді түбегейлі жаңғырту ісін қолға алдық. Экономикадан бастап қоғамдық құндылықтар жүйесіне дейін – ел өміріндегі барлық саласында ауқымды өзгерістер жасалды. Әрине, дәуірлік ауқымдағы мұндай реформалардың бел ортасында жүру – зор мәртебе әрі үлкен жауапкершілік.

Осы тұрғыдан алғанда, сіздер өздеріңізге жүктелген міндетті айбырмен атқарып шықтыңыздар. Әділетті әрі Қуатты Қазақстанды құру үшін қажырлы еңбек еттіңіздер. Сіздердің табанды, мардымды еңбектеріңіз еліміздің жылнамасында қалатынына күмән болмауы керек. Дегенмен уақыт бір орында тұрмайды, зымырап өтіп жатыр. Көз ілеспес жылдамдықпен өзгеріп жатқан қазіргі кезеңде шын мәнінде жаңашыл әрі батыл қадамдар жасалуға тиіс. Осы өзекті мәселені мен бұрын да бірнеше рет айтқам. Бұл – заман талабы.

Халықаралық ахуал уақыт өткен сайын күрделеніп, құбылып, тұрақсыздық белең алғанын көріп, біліп отырсыздар. Бұл жағдай жаһандық экономикаға орасан зардабын тигізіп жатыр. Халықаралық валюта қоры мен Біріккен Ұлттар Ұйымының құзырлы агенттіктерінің болжамы бойынша алдағы екі жылда әлем қауымдастығы, соның ішінде жекелеген мемлекеттер экономикалық жоспарларын жүзеге асыру кезінде едәуір қиындыққа тап болуы мүмкін.

Бірақ еңсені түсіріп, үрейге бой алдыруға болмайды. Үкімет елдің орнықты дамуын қамтамасыз ету үшін барынша белсенді және ширақ жұмыс істеуге тиіс. Инфляцияны тежеп, оны мейлінше төмен деңгейге жеткізген жөн, сондай-ақ экономиканың қарқынын төмендетпей, керісінше, оның көрсеткіштерін ұлғайту қажет.

Бәріңізге белгілі, ертең мемлекеттік басқару жүйесін түбегейлі жаңғырту жұмысы ресми түрде бастау алады. Мұны кезекті әкімшілік реформа деп түсінуге болмайды. Себебі, бұл – еліміз үшін мүлде жаңа тарихи кезең басталады, яғни мақсаты да, мағынасы да мүлде бөлек, бұрын-соңды болмаған өзгерістер іске асады деген сөз. Басқаша айтсақ, біз қазақ мемлекетімізін «ғимаратына» күрделі жөндеу жүргізуді көздеп отырмыз.

Біз ел Тәуелсіздігінің мызғымас тұғыры мен іргетасын көздің қарашығындай сақтап, мемлекеттік басқару жүйесін жетілдіре түсуге міндеттіміз. Бұл – аса маңызды міндет. Оған мемлекеттік қызметте, академиялық институтта, ғылыми және саяси зерттеулер орталықтарында, үкіметтік емес секторда, халықаралық ұйымдарда қызмет ететін, осы іске қатысы бар азаматтардың барлығы атсалысуы қажет.

Былтырғы Жолдауымызда Қазақстанды үш жылдың ішінде дамыған цифрлық мемлекетке айналдыру жөнінде міндет қойғанымды білесіздер. Еліміздің келешегі осы мақсатты қалай іске асыратынымызға байланысты. Біз Қазақстанның Тәуелсіздігі мен Егемендігін сенімді түрде қорғау мәселесін әлі түбегейлі шешкен жоқпыз. Мұны ешқашан естен шығармайық. «Жау жоқ деме жар астында» деген тәмсілді өрқашан қаперде ұстаған жөн. Біздің басты мұратымыз – халықтың әл-ауқатын арттырып, қауіпсіздігін қамтамасыз ету, азаматтардың тұрмыс сапасын жақсарту. Бұл көрсеткіштерді ұдайы көтеріп, осы үрдісті үздіксіз жалғастыра беруіміз қажет.

Сондықтан біздің мұндай кезде қол қусырып отыруға құқымыз жоқ. Алдымызда тұрған аса ауқымды әрі күрделі міндеттерді табысты жүзеге асыру үшін табанды, нәтижелі еңбек етуіміз керек.

Осы тұста бірлесіп атқарған жұмысты қорытындылап, алдағы даму жоспарымызды айқындап алу қажет деп санаймын.

БІРІНШІ. Мемлекеттік биліктің жаңа құрылымын қалыптастыру.

Әлгіңде айтып өткенімдей, осы шақырылымдағы Парламент депутаттары заң шығару ісінде сапалы жұмыс атқаруымен есте қалады. Депутаттар корпусы өз қызметінде бұрын-соңды болмаған нәтиже көрсетті. Сіздер Әділетті Қазақстанның негізін қалау үдерісіне, сондай-ақ Конституцияны әзірлеп, қабылдауға зор үлес қостыңыздар. Кез келген депутат саясаткерлер мен қоғам қайраткерлерінің келесі буынына, балалары мен немерелеріне: «Мен 2026 жылы қабылданған Конституцияны дайындауға тікелей қатысқанмын» деп еш ұялмай айта алады.

Жалпы, депутаттық корпус парламенттік реформаны толық қолдады. Сол арқылы саяси және азаматтық жауапкершілік танытып, ұлт мүддесі бәрінен биік тұратынын бүкіл әлемге паш етті. Осында отырған біраз депутат Конституциялық комиссия құрамында болды. Сіздер азаматтармен кездесіп, мемлекетіміздің тұрпатын өзгертетін, экономикалық әлеуетін күшейтетін реформалардың мән-маңызын жұртшылыққа жан-жақты түсіндіріп бердіңіздер.

Сіздер жалпыхалықтық референдумда Ата заңымыз қабылданған соң мемлекетіміздің құқықтық жүйесін жедел әрі сапалы жаңарту жұмысын жүргіздіңіздер. Өте қысқа мерзімде еліміздің заңнамасын жаңа Конституция нормаларына сай өзгерту жұмысын атқардыңыздар. Атап айтқанда, Парламент 9 заң топтамасын, соның ішінде 6 конституциялық заңды шұғыл әзірлеп, қабылдады. Нәтижесінде мемлекеттік биліктің «Күшті Президент – ықпалды Құрылтай – есеп беретін Үкімет» деген базалық формуласы толыққанды институционалдық мәнге ие болды.

Жаңарған билік тармақтарының теңгерімді жүйесінде Президент Тәуелсіздік пен мемлекет тұтастығының символы, Конституцияны және азаматтардың заңды құқықтары мен бостандықтарын сақтаудың кепілі ретінде бұрынғыдай басты рөл атқарады.

Қазақстан президенттік республика болып қала береді. Мұны түсіну, ескеру өте маңызды. Яғни Президент – мемлекеттің ең жоғары лауазымды тұлғасы, Қарулы күштердің Жоғарғы Бас қолбасшысы, барлық құқық қорғау органдарының басшыларын тағайындайды, елдің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттарын айқындайды, Қазақстан атынан халықаралық аренада өкілдік етеді.

Сонымен қатар жаңғырту жұмыстары парламенттік жүйені одан әрі трансформациялау тетіктерін де қарастырады. Құрылтайдың алдында барлық бюрократиялық рәсім түріндегі кедергілерді жою, заң шығару ісінің жеделдігі мен сапасын арттыру, білікті сарапшылардың және консультанттардың қызметін тиімді ұйымдастыру міндеті тұр.

Жаппай цифрландыру және жасанды интеллект дәуірінде Құрылтайға ұлттық заңнаманы тез өзгеріп жатқан цифрлық матрица жағдайына шұғыл бейімдеу үшін қарқынды жұмыс істеуге тура келеді. Бұл – өте маңызды. Қазақстанның жаһандық бәсекеге қаншалықты дайын екені осыдан көрінеді.

Құрылтай технологиялық прогрестің жетекші факторы болады деп үміттенемін.

Былтыр қазан айында өткен Парламенттік реформа жөніндегі жұмыс тобының алғашқы отырысында мен толыққанды e-Parliament жүйесін енгізу мәселесін көтерген едім. Қазақстан e-Government, яғни Электрондық үкіметтің даму деңгейі бойынша жаһандық рейтингте әлемдегі үздік 25 елдің қатарына кірді. Енді Электрондық Парламентті қалыптастыруға және дамытуға көп күш-жігер жұмсауымыз қажет.

Жаңадан сайланған депутаттар заң шығару ісінде болжамды сараптамаға, Үлкен дерекқорды басқару арқылы кез келген шешімнің экономикалық салдары мен әлеуметтік тәуекелдерін модельдеуге баса мән беруі керек. Маңызды заң жобаларын сарапшылармен және жауапты қоғам белсенділерімен бірге талқылаған жөн. Цифрлық құралдарды пайдалану қажет. Бұл пікірталасқа қатысушылар санын көбейтіп, мәселені нағыз қоғамдық талқыға салуға мүмкіндік береді.

Құрылтай жалпыұлттық деңгейдегі ашық диалог алаңы ретінде қызмет етіп, қоғамды толғандыратын өзекті мәселелерге дер кезінде назар аударуы қажет. Бұл – азаматтардың дәйекті өтініштері міндетті түрде ескеріліп, нақты нормативтік-құқықтық актілерді қабылдау арқылы мемлекеттік мекемелерге тиісті тапсырмалар берілуі керек деген сөз.

Шын мәнінде, тиімді жұмыс істейтін қоғамдық институттары болса ғана, Озық және Әділетті мемлекет қалыптасады. Сол себепті, мен жаңа конституциялық орган – Қазақстан Халық Кеңесін құруды ұсындым. Қазақстан Халық Кеңесі мәслихаттардың, қоғамдық кеңестердің, сарапшылар алаңы мен азаматтық қоғам ұйымдары өкілдерінің басын біріктіреді. Бұрын Қазақстан халқы ассамблеясына тиесілі болған қыз-

меттік міндеттер енді Халық Кеңесіне өтеді. Осылайша, құрылым форматы өзгергенімен, жалпыұлттық бірлігіміздің мәні ішкі саясатымыздың маңызды бағыты ретінде сақталады.

Халық Кеңесі – тарихымызда алғаш рет конституциялық деңгейде құрылған диалог алаңы. Көпұлтты және әралуан Қазақстанымыздың символы. Бұрын шашыраңқы болған құрылымдар заң шығару бастамасын көтеру құқығына ие болатын Жоғары консультативтік органның аясына бірігеді. Демек халықтың үніне құлақ асу мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігіне айналады.

Елімізде жүргізілген реформалардың ең басты нәтижесі – азаматтардың маңызды мемлекеттік шешімдерді қабылдау үдерісіне қатыса алуы. Халықтың өз иқтиярын тікелей білдіру тетігі отыз жылға жуық уақыт бойы қолданылмай келді. Тек соңғы жылдары ғана саяси тәжірибемізге енді. 2022 жылдан бері ел тағдырына әсер ететін маңызды мәселелер бойынша үш рет жалпыұлттық референдум өтті.

Бұл орайда менің ұстанымым бұрынғыдай: елдегі өзгерістердің иесі халық болуға тиіс. Алайда билік нақты бастамалар көтере алады әрі солай болуы керек. Қазірдің өзінде елімізде жүзеге асырылған реформалар билік институттарының орнықты тежемелік және теңгерім жүйесін қалыптастырды, мемлекеттік басқару сапасын арттырды деп сеніммен айта аламыз. Ал реформалардың басты мақсаты – халықтың әл-ауқатын арттыру, өңір тұрғындарының тұрмыс сапасын жақсарту. Бұл үшін Үкімет, заң шығарушы орган, тұтас қоғам жұмыла еңбек етуі қажет.

ЕКІНШІ мәселе. Қазақстан экономикасын жаңа үлгіге көшіру.

Бұл – аса маңызды стратегиялық міндет. Оған жедел түрде қол жеткізу үшін жаңа көзқарас, жаңа ұстаным қажет. Бұрынғы жұмыс тәсілдері мен әдістері тиімді болмайтыны анық. Бұған дейін де айттым: жаһандағы жағдай, жалпы халықаралық ахуал жыл өткен сайын ұшығып барады. Түрлі қақтығыстар мен сын-қатерлер аз емес. Бірақ біз соған қарамастан, салиқалы саясат жүргізіп, нық сеніммен алға қадам басып келеміз. Біз бұл саясатты берік ұстануымыз қажет. Былтыр экономикамыз 6,5 пайызға өсті. Мұны әлем елдерінің даму қарқынымен салыстырғанда жоғары көрсеткіш деуге болады.

Жалпы ішкі өнім ел тарихында алғаш рет 300 миллиард доллардан асты. Оның жан басына шаққандағы үлесі 15 мың доллардан асып, 2019 жылдан бері бір жарым есе артты. Бұл – Тәуелсіз мемлекеттер достастығы елдері арасындағы ең жоғары нәтиженің бірі.

Инфляция бағамы төмендеді: биылғы бес айдың қорытындысы бойынша оның деңгейі 10,4 пайызға дейін түсті. Бірақ бұл көрсеткішті әлі де төмендету керек. Қазақстанның қаржы жүйесі тұрақты. Ұлттық валютамыз да өз тұғырында нық тұр, сыртқы қауіп-қатерлерден сенімді түрде қорғалған деп айтсақ, қате болмайды.

Жалпы, Парламент Үкіметпен және Ұлттық банкпен бірлесіп, тиімді жұмыс атқарды. Қазіргі таңдағы ең өзекті мәселе – Ұлттық банктің негізгі пайыздық ставкасы. Бұл мәселені пайымдап шешу керек. Өздеріңіз қабылдаған Бюджет және Салық кодекстеріне сәйкес еліміздің экономикалық жүйесі толығымен қайта жаңғырды және мемлекет қаржысын басқаруға қатысты ұстаным түбегейлі өзгерді. Осылайша, Қазақстан экономикасының жаңа келбетіне жол ашуға қажетті негіз қалыптасты.

Елімізде көлік, тұрмыстық техникалар, жүк вагондарын, құрылыс материалдарын және басқа да сапалы өнімдер шығаратын заманауи зауыттар ашылып жатыр. Тек 2023-2025 жылдардың ішінде 540 индустриялық жоба жүзеге асырылды. Олардың жалпы құны 3,7 триллион теңге болды. Алдағы екі жылда тағы 200-ден астам өндіріс орны іске қосылмақ. Осы мақсатқа шамамен 3 триллион теңге инвестиция тартылады. Бұл – қазынаға түсетін салық көлемі артады, өндіріске озық технологиялар енгізіледі және ең бастысы, жаңа жұмыс орындары ашылады деген сөз. Іске қосылған жобалардың арқасында қазірдің өзінде 50 мыңға жуық тұрақты жұмыс орны пайда болды. Қалған жобалар жүзеге асқан соң тағы 20 мыңнан астам адам жұмыспен қамтылады.

Мемлекет отандық кәсіпкерлерді қолдауға баса мән береді. Осы мақсатқа қомақты қаржы бөлініп жатыр. Жалпы, Қазақстандағы жұмыссыз жарамды азаматтардың жартысына жуығы табысын шағын және орта бизнестен тауып отыр. Соңғы бес жылда осы секторда еңбек ететін адам саны 4,5 миллионға жетті. Жалпы ішкі өнімнің 40 пайыздан астамы шағын және орта бизнестің салысына тиесілі. Мұны рекордтық көрсеткіш деп айтуға толық негіз бар. Былтыр

«Бәйтерек» холдингі арқылы кәсіпкерлерге 8 триллион теңге көлемінде қолдау көрсетілді.

Сонымен қатар елімізде түбегейлі жаңа Құрылыс және Су кодекстері қабылданды. Стратегиялық маңызы айрықша салаларды ретке келтіру үшін қабылданған құжаттардың маңызы зор.

Былтыр Қазақстанда 20 миллион шаршы метрден астам тұрғын үй салынды. Бұл да – тарихымыздағы ең жоғары көрсеткіш. Ең басты нәтиже – мыңдаған отбасы баспаналы болды.

Біз қалаларды абаттандырумен қатар, ауылдардың жағдайын жақсартуға басымдық беріп келеміз. Быыл шалғай елді мекендерде тұратын жарты миллионнан астам адамды ауыз сумен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін 12 ірі жоба іске қосылады.

Мемлекет ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерге бұрын-соңды болмаған ауқымда қолдау көрсетіп жатыр. Өткен жылы агроөнеркәсіп саласына жетілдірілген несие беру үшін 1 триллион теңге қаржы тартылды. Осылайша, шаруалар алғаш рет жылына 5 пайыздық мөлшермен «үзақмерзімді» қаражат алу мүмкіндігіне ие болды. Мұндай қадам ауыл шаруашылығы саласын жаңғыртуға ықпал еткені сөзсіз.

Осындай шаралардың арқасында агроөнеркәсіп кешеніне тиесілі жалпы өнім құны шамамен 10 триллион теңгеге жетті. Ал экспорт көлемі 1,3 есе артып, 7 миллиард доллар табыс түсті. Бұл – соңғы он жылдағы ең жоғары көрсеткіш.

Озық технологиялар саласы да қарқынды дамып келеді. Әсіресе, отандық фармацевтика бағытында біраз жетістіктеріміз бар. Фармацевтика индустриясына сенім деңгейі бойынша Қазақстан Тәуелсіз мемлекеттер достастығы елдері арасында көш бастап тұр. Мұндай бағаны Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы беріп отыр. Отандық дәрі-дәрмек нарығының көлемі 1 триллион теңгеден асты. Кейінгі үш жылда бұл салаға тартылған шетелдік инвестиция көлемі үш еседен астам ұлғайды. Алайда, бұған мән болып отыра беруге болмайды, алдымызда тұрған міндет аз емес, қойылған мақсаттарға міндетті түрде жетуіміз керек.

Мен осыған дейін елімізде жаңа инвестициялық кезең басталатынын айтқан едім. Біз сол арқылы экономикамызды әртараптандыруды көздеп отырмыз. Әртараптандыру, яғни, диверсификация дегеніміз, бұл – жай ғана ұран немесе жағымды сөз емес, бұл – өте күрделі және жауапты міндет, оған үстірт қарауға болмайды. Былтыр Қазақстанға тартылған тікелей шетел инвестициясының көлемі 14 пайызға артып, 20 миллиард доллардан асты. Ең бастысы, капитал негізінен өңдеу өнеркәсібі, көлік-логистика, қаржы және цифрлық инфрақұрылым сынды келешегі зор салаларға бағытталуда. Бұл ел дамуы үшін өте жақсы үдеріс екені сөзсіз.

Мен осыған дейін елімізде жаңа инвестициялық кезең басталатынын айтқан едім. Біз сол арқылы экономикамызды әртараптандыруды көздеп отырмыз. Әртараптандыру, яғни, диверсификация дегеніміз, бұл – жай ғана ұран немесе жағымды сөз емес, бұл – өте күрделі және жауапты міндет, оған үстірт қарауға болмайды. Былтыр Қазақстанға тартылған тікелей шетел инвестициясының көлемі 14 пайызға артып, 20 миллиард доллардан асты. Ең бастысы, капитал негізінен өңдеу өнеркәсібі, көлік-логистика, қаржы және цифрлық инфрақұрылым сынды келешегі зор салаларға бағытталуда. Бұл ел дамуы үшін өте жақсы үдеріс екені сөзсіз.

Осы орайда, мен мамыр айында қол қойған «Алатау қаласының арнаулы құқықтық режимі туралы» Конституциялық заңның маңызы зор. Аталған заң шетелдік және отандық бизнес үшін тың мүмкіндіктерге жол ашады. Сондықтан бұл бірегей заңнамалық актінің әлеуетін дұрыс пайдаланған жөн.

Дамуы қарқынды цифрлық мегаполистер, инновациялық кластерлер және өнімділігі жоғары индустрия қалыптастыру Қазақстанға Еуразиядағы технологиялық тұрғыдан өркендеген іскерлік хабқа айналдыруды көздейді. Кең байтақ өңірімізде бұрын-соңды болмаған бұл жоба табысты іске асқан жағдайда (Ал біз мұны сәтті жүзеге асыруға міндеттіміз), орнықты экономикалық өсімнің мүлдем жаңа моделі пайда болады.

ҮШІНШІ міндет. Еліміздің энергетикалық және инфрақұрылымдық негізін нығайту.

Экономиканың жаңа үлгісіне көшу үшін алдымен энергетикалық, инженерлік және көлік-логистикалық инфрақұрылымды толыққанды дамыту қажет. Бұл маңызды ұштаған кез келген елдің, соның ішінде Қазақстанның да негізгі тірегі саналады. Сондықтан біз энергетикалық және коммуналдық салаларды жан-жақты жаңғырту жұмысын қолға алдық. Осы мақсатта бұрын-соңды болмаған ауқымдағы Ұлттық жобаны іске асыру туралы шешім қабылданды. Оны жүзеге асыру үшін тек биылдың өзінде 1 триллион теңгеден астам қаржы бөлу жоспарланып отыр.

Артық шығынға әкеп соғатын тиімсіз «әрлеу, яғни жөндеу» тәсілінен бас тартып, өмір сүру сапасына тікелей әсер ететін барлық нысандар мен жүйелерді түбегейлі жаңғырту жұмысы жүргізілетін болды. Қазақстанның энергетикалық балансында көмір, мұнай, газ секілді отын түрлері басым. Көмірсутегі ұлттық экономиканың негізін құрап, бюджетке валюталық түсімнің қомақты бөлігін қамтамасыз етеді.

(Жалғасы 3-бетте)

ПРЕЗИДЕНТ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ЖАҢА БАҒЫТЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВТЫҢ Парламент палаталарының бірлескен отырысында сөйлеген сөзі

(Соңы. Басы 1,2-беттерде)

Мұнай-газ шикізаты – экспорттан пайда әкелуімен қатар қалаларымыз бен ауылдарымызды қамтамасыз ететін бағасы қолжетімді жылу мен қуат көзі. Сондықтан біз елді мекендерге газ құбырын тартуды жеделдетуді жоспарлап отырмыз. Көгілдір отынмен қамту көрсеткішін (қазір 65 пайызға жуық) 80 пайызға дейін арттыру міндеті қойылды.

Үкімет дәстүрлі қуат көздерімен бірге «жасыл» энергетикаға баса мән беріп отыр. Оның энергетикалық теңгерімдегі үлесі 7 пайызға жетті. Қарқынды өсіп келе жатқан экономиканы қамтамасыз ету үшін 2029 жылға қарай 13 гигаваттан астам жаңа қуат көздерін іске қосу жоспарланған. Осы орайда, олардың кемінде төрттен бірі жаңартылатын энергия көздері есебінен жүзеге асырылмақ. Әйтсе де пайдалы қазбаларымыз, соның ішінде көмірдің мол қоры – табиғат сыйлаған артықшылығымыз саналады. Мұны толық пайдалануымыз керек. Сондықтан биыл наурыз айында Таза көмір генерациясы жөніндегі ұлттық жоба қабылданды.

Алдағы үш жылда Көкшетау, Семей және Өскемен қалаларында жоғары экологиялық стандарттарға сай келетін технологияларды пайдаланатын үш жылу электр станциясын салуымыз керек. Мұны созуға болмайды. Әйтпесе істен гөрі сөз көбейіп кетті.

Қазақстан әлемде уран өндіру бойынша көшбасшы және ядролық инфрақұрылымы бар ел саналады. Сондықтан атом генерациясын өте дұрыс таңдадық. 2024 жылғы тарихи референдум кезінде халық қабылдаған шешім, шын мәнінде, өркениетті сипатқа ие. Бұл – елдің энергетикалық дербестігінің кепілі, қуатты көп тұтынатын келешек цифрлық экономиканың сенімді тірегі. Келесі жылы алғашқы атом электр станциясының құрылысы басталады.

Біз еліміздің инфрақұрылымдық арқауының тағы бір мызғымас тірегі – көлік-логистика саласына баса назар аударуымыз керек. Бұл сала стратегиялық маңызға ие. Біздің аймақтағы барлық елдер де осы бағытта ден қойып жатыр, сондықтан, бәсеке күшеюде.

Теміржол саласының жүк тасымалындағы рөлін ескере отырып, мемлекет жаңа магистральдар мен вокзалдар салуға және оларды жаңғыртуға баса мән беріп отыр. Былтыр Достық – Мойынты бағытының екінші желісі және Алматы қаласын айналып өтетін теміржол іске қосылды. Биыл Мойынты – Қызылжар және Дарбаза – Мақтаарал, келесі жылы Бақты – Аягөз теміржолдарының құрылысы аяқталады.

Еліміздегі автокөлік жолдарының сапасын жақсарту міндетін де орындауымыз керек. Былтыр 13 мың шақырым автокөлік жолын жөндеу жұмысы басталды. Оның 6 мың шақырымы қолданьса берілді. Мұндай ауқымды жұмыс ел тарихында бірінші рет жасалды. Келесі жылы автокөліктерді өткізу бекеттерін жаңғырту ісі аяқталуы керек.

Соңғы бес жылда ел аумағы арқылы автокөлікпен тасымалданатын жүк көлемі екі есе артып, 6 миллион тоннаға жетті. Былтыр автокөлікпен жүк тасымалдаушылардың табысы 1,5 триллион теңге болды. Бұл – теміржол саласындағы кіріспен шамалас көрсеткіш. Осының өзі отандық автокөлік тасымалы саласының әлеуеті зор екенін көрсетеді. Демек мұндай кәсіпкерлерді барынша қолдау керек.

Авиация саласындағы табысымыз да көбеюде. Елімізде жаңа ұшу бағыттары ашылып жатыр. Толыққанды әуе хабтарын қалыптастыру үшін нақты жұмыс жүргізілуде. Әрине, осы тұрғыдан алғанда, Астана қаласында жаңа әуежай салу – кезек күттірмейтін міндет. Көп ұзамай оның құрылысы басталуы керек. Әуе кеңістігі арқылы жүк тасымалдайтын арнайы компания құру өте орынды шешім болды деп санаймын. Бұл маңызды қадам халықаралық логистикадағы әлеуетімізді күшейтуге ықпал етерсіз.

Біз аймақтағы мұнай-газ өндіретін жетекші мемлекет ретінде авиацияға қатысты мәселелерді толық шешуге мүмкіндік беретін мықты инфрақұрылым қалыптастыруымыз керек. Бұл – аса маңызды және шұғыл міндет.

Бәріңізге мәлім, мен жақында Брюссельге жұмыс сапарымен барып, Еуропалық Одақтың басшыларымен келіссөздер жүргіздім. Транскаспий халықаралық көлік бағытын дамыту мәселесіне баса мән берілді. Орта дәліз арқылы тасымалданатын жүк көлемі кейінгі алты жылда бес есе ұлғайып, бір жылда 4 миллион тоннадан асты. Бұл, негізінен, теңіз тасымалын дамыту және порт инфрақұрылымын жаңғыртудың арқасында мүмкін болды.

Әрине, Парламент тарапынан жасалған заңнамалық қолдау осы саланың қарқынды дамуына күшті серпіліс берді. Атап айтқанда, 2023 жылдан бері көлік-логистика секторын жан-жақты дамытуға бағытталған 8 заң қабылданды. Бірқатар халықаралық келісім де ратификацияланды. Осындай нақты шараларды қабылдау арқылы Қазақстан аймақтағы сенімді энергетика донорына айналмақ. Сондай-ақ еліміз алдағы уақытта аймақтағы жетекші көлік-логистика торабы ретінде жоғары қарқынмен дамитын болады. Бұл – Үкімет алдында тұрған айрықша маңызды міндет. Жалпы, біздің алдымызда аса маңызды, өте жауапты және шұғыл міндет бар: бұл – кең ауқымды құрылыс жүргізу. Елімізде неғұрлым құрылыс көп болса, Қазақстан да соғұрлым өркендей береді. Ең алдымен, бұл – негізгі инфрақұрылымға қатысты мақсат. Біз теміржолдарды, автожолдарды, әуежайларды, вокзалдарды, сумен қамтамасыз ететін ірі құрылыстарды, өндіріс және өнім кәсіпорындарын, қала ғимараттарын және тағы басқа нысандарды жоғары қарқынмен салуымыз керек. Қаражат деген уақытша дүние, оның құны жыл сайын төмендеп бара жатыр, ал оны тиімді пайдалану, бұл – нақты нәтижелерге қол жеткізу, тиісті нысандарды өскелең ұрпақтарға аманат етіп қалдыру деген сөз.

Әлеуметтік мемлекет боламыз деп, қаражатты талан-тараға салуға болмайды. Осындай қысқа, шөлақ ойлы саясатты біздің ұрпақтарымыз түсінбейді де, үкешімейді де. Басқа сөзбен айтқанда, Қазақстанды үлкен құрылыс алаңына айналдыруымыз керек.

ТҮРТИНШІ. Алдымызда толыққанды цифрлық мемлекет құру міндеті тұр.

Сіздерді тыңнан түрен салып, цифрлық дәуірге жол ашқан депутаттар деуге болады. Біздің елімізде болсын, әлемде болсын – жалпы еш жерде жасанды интеллекттің заң тұрғысынан реттейтін дайын үлгі немесе тәсіл болған жоқ. Соған қарамастан, сіздер еліміздің осы саладағы өсіп-өркендеуіне берік негіз болатын тиімді құқықтық жүйені құруға елеулі үлес қостыңыздар. Мен Мемлекет басшысы ретінде мұны

жоғары бағалаймын.

Жаңа Конституция азаматтардың киберкеңістіктегі дербес деректерін қорғауға кепілдік береді. Бұл – Цифрлық Қазақстанды құрудың негізгі алғышарты. Қазақстан мүлдем жаңа сипаттағы Цифрлық кодекс пен «Жасанды интеллект туралы» Заң қабылдаған жаһандағы алғашқы елдердің бірі. Бұл қадам толыққанды Цифрлық ел болу үшін заманауи инфрақұрылымдық негіз қалыптастыруға мүмкіндік берді. Біз қазірдің өзінде осы жұмыстың нақты нәтижесін көріп отырмыз.

Бүгінде еліміз «Үкіметтің жасанды интеллектіге дайындық индексіне» сәйкес Орталық Азияда алдыңғы қатарда тұр. Бірақ бұл – үлкен жолдың басы ғана. Алдағы ауқымды жұмыстың негізгі бағыт-бағдары «Digital Qazaqstan» жалпыұлттық стратегиясында айқындалды. Мен бұл құжатты маусым айының басында бекіттім.

Біз жасанды интеллекттің экономикаын барлық негізгі саласына енгізіп, мемлекеттік басқарудың сапасын түбегейлі жақсартуымыз керек. Осы бағытта алғашқы маңызды шаралар қолға алынды. Мен қаңтар айында банк қызметі саласына қатысты жаңа заңдарға қол қойдым. Сол арқылы цифрлық қаржы активтерін айналымға енгізудің нақты шарттары айқындалды.

Сондай-ақ менің тапсырмаммен еліміздің құқықтық негізін жүйелеп, толыққанды жаңғыртуға мүмкіндік беретін Реттеу жөніндегі интеллект орталығы құрылды. Бұл қадам кәсіпкерлердің жұмысын едәуір жеңілдетпек. «Бір терезе» қағидаты бойынша қызмет көрсететін «e-Government Business» экокүйесін дамыту арқылы бизнес үшін қолайлы орта қалыптастыруға мүмкіндік туады.

Еліміздегі цифрлық банктер мен финтех-компаниялар тұтынушыларға және кәсіпкерлерге арналған қолайлы экокүйенің негізін қалады. Қаржы, сауда жүйелері және мемлекеттік қызметтер арасында кедергісіз цифрлық кеңістік қалыптасты. Соның нәтижесінде соңғы бес жылда электронды коммерция нарығы шамамен сегіз есе ұлғайып, 3,7 триллион теңгеге жетті. Бұл – еліміздегі бөлшек сауда көлемінің шамамен 15 пайызы.

Мұның бәрі азаматтарымыздың цифрлық жүйелерге деген сенімі жоғары екенін және олардың тұтынушылық мәдениеті өзгеріп бастағанын көрсетеді. Осы қарқынды бәсеңдетпеу үшін мемлекет тиісті инфрақұрылымды үздіксіз дамытып отыруы керек. Қуатты суперкомпьютерлерді іске қосу бұл бағыттағы маңызды қадам болды. Ол жасанды интеллект жөніндегі теориялық тұжырымдарды мемлекеттік басқаруға, экономикаға және ұлттық қауіпсіздікке арналған қолданбалы шешімдерге ұластырды. Дегенмен жасанды интеллект мол қуат пен есептеу кеңістігін қажет етеді. Дәл осы себепті «Деректерді өңдеу орталықтарының алқабы» мегажобасын қолға алудың мәні зор. Аталған жоба әлемдегі жетекші BigTech-корпорацияларды тартатын жойқын гравитациялық алаңға айналады. Үкімет бұл міндетті айрықша бақылауда ұстауы керек. Оның орындалуын ұдайы қадағалап отырамын.

Шын мәнінде, қазір Жаңа Жібек жолының жоғары технологиялық хабы ретінде еліміздің цифрлық дербестігінің іргесі қаланып жатыр. Бұл ретте ең қуатты компьютерлерде, озық дата-орталықтарда жұмыс істейтін маман болмаса, қаржы желге ұшатынын ұмытпауымыз керек. Сондықтан болашақ архитекторлары мен бағдарлама әзірлеушілерін мектеп тәртібінен бастап даярлауға кірістік. Alem.ai халықаралық жасанды интеллект орталығының жанынан екі инновациялық мектеп ашылды. Осы оқу жылында жасанды интеллект университеті ашылады. Бұл – аталған салаға маман даярлайтын Орталық Азиядағы тұңғыш арнаулы оқу орны болмақ.

Цифрлық трансформация дегеніміз – жоғарыдан төмен қарай барлық басқару тармақтарын, тіпті халықтың басым бөлігін қамтитын ашық әрі қарқынды үдеріс. Қазірдің өзінде жоғары лауазымды басшылардан бастап ауыл әкімдеріне дейін оны мыңдаған мемлекеттік қызметші осы салалық білім беру бағдарламасына қатысып жатыр. Біз мемлекеттік басқарудың логикасын мен философиясын түбегейлі өзгертуіміз керек. Әдеттегі бюрократиядан арылып, тиімділігі жоғары «Мемлекет-платформа» (GovTech) сервистік парадигмасына батыл түрде көшуіміз қажет. Түпкі мақсатымыз – жаһандық технологиялық ландшафтта орныққан, ұлттық мүддені табанды түрде қорғап, ілгерілететін, азаматтарына мүлтіксіз қызмет ететін озық цифрлық мемлекет құру.

БЕСІНШІ мәселе. Бұл – адам капиталын дамыту. XXI ғасырда шикізатқа немесе халық санына ғана сеніп отыра беруге болмайды. Мұндай ұстаным кез келген мемлекетті жарға жығады. Мен бұл туралы үнемі айтып келемін. Қазір де қайталаймын: инфляцияға тәуелді емес бір ғана капитал бар: бұл – адам әлеуетінің сапасы.

Сондықтан біз әлеуметтік салаға бірден-бір стратегиялық бағыт ретінде қараймыз. Бүгінде мемлекет азаматтарды жан-жақты дамытуды көздейтін негізгі салалардың барлығына қомақты қаражат бөліп отыр. Соның ішінде ғылым мен білім, мәдениет пен денсаулық, спорт және әлеуметтік қолдау саласын ерекше атап өткен жөн. Биылдың өзінде осы стратегиялық мақсатқа 19 триллион теңгеден астам қаржы бөлу жоспарланып отыр. Бұл – мемлекет бюджетінің жартысынан көбі деген сөз.

Расында, Қазақстан – әлеуметтік салаға айрықша мән беріп, жүйелі әрі байыпты саясат жүргізіп келе жатқан әлемдегі аз ғана мемлекеттің бірі. Осы орайда, Парламенттің әлеуметтік бастамаларды жүзеге

асыруға және қоғамда әділдік қағидатын орнықтыруға ерекше үлес қосқанын атап өткен жөн. Бірақ біз мына нәрсені дұрыс түсінуіміз керек: шынайы әділеттілік дегеніміз ел игілігін бәріне бірдей бөліп бере салу емес. Нағыз әділеттілік – әрбір азаматқа тең мүмкіндік беретін тиімді әрі мұқият ойластырылған жүйе құру деген сөз. Ең бастысы, барлығы заң алдында тең болуға тиіс. Бұл – Әділетті Қазақстанның мызғымас қағидаты.

Парламенттің «Заңсыз иемделген активтерді мемлекетке қайтару туралы» заңды қабылдауы – осы қағидаттың нақты көрінісі. Аталған Заң аясында елге триллион теңгеден астам қаражат қайтарылды. Қазірдің өзінде осы қаржының жартысынан көбі халық игілігіне жұмсалды. Соның есебінен 450 аса маңызды әлеуметтік және коммуналдық нысан салынды.

Біз арнайы конституциялық нормаға сүйене отырып, табиғи байлықты азаматтардың бастапқы капиталы ретінде бекіттік. Қазақстан – осындай бірегей бастаманы іске асырған аймақтағы алғашқы мемлекет. «Ұлттық қор – балаларға» бағдарламасы – соның айқын дәлелі. Бұл жобаның тиімділігі жоғары: үш жылдың ішінде 6,5 миллион балаңыз есепшотына 2,3 миллиард доллар аударылды. Сондай-ақ біз қамқорлық шараларының нақты жалғасы ретінде «Келешек» жиналған жүйесін іске қостық. Дарынды балаларға, соның ішінде халықаралық олимпиада жеңімпаздарына жүйелі түрде қолдау көрсете бастадық. Болашаққа инвестиция салу дегеніміз де – осы. Ал, айналамызда, яғни Еуразия құрлығында қай мемлекет әлеуметтік мақсаттарға осышама қомақты қаражатты бөліп беріп жатыр? Жауап белгілі сияқты.

Біз қазір білім экономикасы үстемдік құрған дәуірде өмір сүріп жатырмыз. Осындай кезеңде технологиялық дербестігімізді күшейте түсу үшін ғылым саласын және жоғарғы мектеп жүйесін дамытуға баса назар аударуымыз қажет. Соған сәйкес біз еліміздегі университеттерді жаңғырту жұмысын қолға алдық. Бұдан бөлек, шетелдік жетекші жоғары оқу орындарының филиалдары ашылып жатыр.

Өздеріңіз мақұлдап, қабылдаған «Ғылым және технологиялық саясат туралы» заңғылымы инфрақұрылымды жақсартып, жас ғалымдарға мол мүмкіндіктер беруге зор ықпал етуде. Жалпы, алдымызда ғылым деңгейін, оның тиімділігін барынша көтеруге қатысты маңызды мақсат тұр.

Әрине, кез келген ұлттың зияткерлік әлеуеті сол елдегі орта білімнің деңгейімен өлшенетіні ақиқат. Соңғы үш жылда республика бойынша 584 заманауи мектеп салынды. Әрбір үшінші мектеп инновациялық үлгідегі «Келешек мектептері» жобасы аясында бой көтерді. Биыл тағы 84 мектеп ашылады. Оның жартысынан көбі ауылдық жерлерде салынып жатқанын атап өту қажет.

Отандық медицина саласы да дамып келеді. Жалпы, 2019 жылдан бері елімізде шамамен 1300 денсаулық сақтау нысаны ашылды. Азаматтардың орташа өмір сүру ұзақтығы 76 жасқа жуықтады. Дүниежүзілік банктің мәліметіне сәйкес, осы көрсеткіш бойынша Қазақстан осы аймақта көш бастап тұр. Бұл ел дамуының нақты көрінісі екені сөзсіз.

Азаматтардың бәріне сақтандыру мәртебесіне қарамастан базальқ медициналық көмек алуға кепілдік берілген. Бұдан бөлек, отандастарымызға нейрохирургиядан бастап репродуктивті медицинаға дейінгі ең жоғары технологиялық медициналық ем-шаралардың барлығы қолжетімді.

Сонымен қатар қоғамға қызмет ету жолын таңдағандардың алаңсыз еңбек етуіне лайықты жағдай жасап жатырмыз. Нақты қадамдар арқылы ұстаздар мен дәрігерлердің беделін арттыра береміз. Мұғалімдердің, медициналық және әлеуметтік қызметкерлердің жалақысы кезең-кезеңімен көтеріліп келеді. Соңғы үш жылда 1,2 миллионнан астам адамның еңбекақысы 50 пайыздан 100 пайызға дейін артты.

Қазақстанда атаулы әлеуметтік көмектің көп деңгейлі жүйесі жолға қойылған. Бұл көмек шын мұқтаж адамдарға берілуі тиіс. Көмек «Отбасының цифрлық картасы» технологиялық шешімі арқылы көрсетіледі.

Парламент депутаттарының табандылығы арқасында зиянды өндірістері еңбек ететіндердің мәселесі шешілді. Бұл жиі көтеріліп, әбден жауыр болған түйткіл еді. Енді өндіріс еңбеккерлері арнайы әлеуметтік төлем алуға, 55 жастан бастап зейнетке шыққанға дейін жеңілдік жұмысына ауысуға заң жүзінде қақылы. Әйелдер мен балалардың құқығын қорғауға, халықтың шамадан тыс кредит алуын азайтуға, ойынқұмарлыққа, есірткі қылмысына және кибералайыққа қарсы күрес шараларына қатысты қабылданған заңнамалық шешімдеріңіз жұртшылықтың кең қолдауына ие болды.

Біздің басты стратегиялық мақсатымыз – жоғары конституциялық қағидаттарды іске асыра алатын білімді, дені сау, зияткер әрі озық ойлы ұрпақ тәрбиелеу. Қашанда жаңашылдыққа ұмтылатын жасампаз ел болу үшін біз ең алдымен мызғымас құндылықтарымызға, бай тарихымыз бен мәдени мұрамызға арқа сүйеуіміз қажет.

Бірнеше күннен кейін бәріміз бір ел болып «Ұлттық домбыра күнін» атап өтеміз. Бұл – болмысымызды айшықтайтын, жұртымызды, әсіресе, өскелең ұрпақтың рухын көтеретін айрықша мереке. Көрнекті ақын Қадыр Мырза Әлінің «Нағыз қазақ – домбыра» деп жырлауы тегін емес. Расында, домбыраны ұлықтау арқылы біз төл өнерімізді төрге оздырамыз. Домбыра кәстерлі құндылығымыз ретінде ұлтымызды әлемге танытатын бірегей брендке айналуы керек.

Жалпы, мемлекет руханият саласын дамытуға ардайым баса назар аударып келеді. Бұл тағылымы

іске депутаттар корпусы – сіздер де зор үлес қостыңыздар. Әрине, сіздер атқарған ауқымды жұмыстың мән-маңызын бір ғана жиынның аясында жеткізу мүмкін емес.

Парламент мен атап өткен заңнамалық жұмыстан бөлек, көптеген өзекті мәселені айрықша назарда ұстады. Сегізінші шақырылым депутаттары Үкіметке 2 мыңнан астам сауал жолдады. Сондай-ақ 31 Үкімет сағатын және 9 Парламент тыңдауын өткізді. Қос палатаның комитеттері белсенді әрі жемісті жұмыс істеді.

Бір палаталы Құрылтай жүйесіне көшкен соң заң шығарушы органның комитеттері де мемлекет саясатының басым бағыттарын негізге ала отырып, құрылған жөн. Осы жылдар ішінде депутаттық корпус азаматтармен ашық әрі тиімді байланыс жүйесін қалыптастырды. Атап айтқанда, партия жобаларын табысты жүзеге асырды. Сондай-ақ тұрақты түрде аймақтарға барып, жұртшылықпен кездесіп отырды. Қоғамдық қабылдаулар кезінде азаматтардың талап-тілектерін назарға алып, өзекті мәселелердің шешім табуына ықпал етті.

Парламент беделді ғалымдарды, байыпты сарапшыларды және қоғам белсенділерін ортақ мүддеге біріктірген орталыққа айналды. Сенат жанындағы сарапшылар клубы мен Мәжіліс жанындағы қоғамдық палата осы бірегей зияткерлік экокүйені берік тірегі болды. Бұл құрылымдар сындарлы диалогті дамытып, заң жобаларын жан-жақты талдауға жол ашты.

«Адал азамат» тұжырымдамасы мен «Таза Қазақстан» жалпыұлттық акциясы қоғамда жаңа этиканы қалыптастыруға арқау болды. Депутаттар осы жалпыұлттық бастамалардың мән-маңызын халыққа түсіндіруге және іске асыруға белсене атсалысты. Парламенттің қажырлы қызметінің арқасында «Заң мен тәртіп» қағидаты мемлекет саясатында түбегейлі орнығып, ұлт болмысының ажырамас бөлігіне айнала бастады.

Сонымен қатар Парламент депутаттары Қазақстанның халықаралық беделін нығайтуға елеулі үлес қосты. Сол арқылы еліміздің жауапты әрі ықпалды «орта держава» ретіндегі рөлі күшейе түсті. Депутаттар парламентаралық ассамблеялардың, шетелдік сапарлар мен форумдар аясында шетелдік әріптестерімен және жаһандық институттармен сенімді әрі нәтижелі байланыс орната білді. Осы тұста Әлемдік және дәстүрлі діндер съезінің жұмысын айрықша атап өту қажет. Беделді диалог алаңының хатшылығы ұзақ жыл бойы Сенат аясында табысты жұмыс істеп келді.

Құрылтай басты заң шығарушы орган ретінде барлық бағыт бойынша сабақтастықты және институционалдық дәстүрді сақтап, жылдар бойы қалыптасқан бірегей парламенттік мәдениетті жоғалтпай, оны одан әрі дамытуға баса мән беруге тиіс. Еліміздің жоғары өкілді органы – Құрылтайдың негізгі мақсаты – баршаға бірдей мүмкіндік беретін Әділетті Қазақстанды құру ісіне атсалысу және осы бағытта белсенді жұмыс істеу. Бір палаталы өкілді орган өзінің заңнамалық миссиясын табысты орындай отырып, қоғамда Заң мен Тәртіп, Еңбексүйгіштік, Тазалық, Қоршаған ортаны қорғау сынды мызғымас құндылықтарды орнықтыра түсуге барынша ықпал етеді деп сенемін.

Құрметті депутаттар!

Жаңа Конституцияның заңды күшіне енуі – ұлт тағдырына тікелей әсер ететін тарихи оқиға. Тұғырына қонған Ата заңымыз аса ауқымды қоғамдық-саяси үдерістер кезеңіне жол ашады. Осыған орай, мен бірқатар маңызды құжатқа, соның ішінде Құрылтай сайлауын өткізу туралы арнайы Жарлыққа қол қоямын. Соған сәйкес партиялар арасындағы бәсеке де жандана түседі. Біз жасампаз ел ретінде осы саяси науқанды да жоғары деңгейде өткізуіміз керек. Алдағы сайлауда ашық, адал және әділ бәсеке болуға тиіс.

Қазақстан халқы – қоғамда жасалып жатқан түбегейлі өзгерістердің негізгі қозғаушы күші. Азаматтармыз елдің ертенге бей-жай қарамай, шешуші сәтте таңдау жасауға қабілетті екенін айқын көрсетіп келеді. Бұл – жауапкершілігі жоғары, бірлігі біремі, рухы және мәдениеті биік ұлттарға ғана тән қасиет. Сайлауға қатысу – елдік істен шықпау деген сөз. Осы ретте жұртымыз алдағы саяси науқанға белсене атсалысың деп сенемін.

Құрылтай – жаңа тұрпатты Қазақстанның маңызды символы. Сондықтан оның құрамына нағыз отаншыл, бастамашыл әрі мемлекетшіл тұлғалар, яғни тек үздіктер ғана кіруі керек. Себебі халық реформалардың қаншалықты нәтижелі болғанын дәл осы Құрылтайдың қызметіне қарап бағалайды. Осындай маңызды сәтте мен тағы бір мәрте Сенат пен Мәжілістің басшылығына және депутаттарына шынайы ризашылығымызды білдіремін. Себебі сіздер мемлекетіміздің игілігі үшін адал әрі қажырлы еңбек еттіңіздер. Жұрттың мұң-мұқтажын батыл көтеріп, ұлт мүддесін бәрінен биік қоя білдіңіздер.

Жаңа кезең – жаңа мүмкіндіктер уақыты. Депутаттардың бірқатары Құрылтайға өтіп, ел игілігі жолында еңбек ете береді деп ойлаймын. Қазақстан Халық Кеңесінде де өздеріңіз секілді білікті азаматтар болуы керек деп санаймын.

Сондай-ақ бүгін мен «AMANAT» партиясының фракциясына және барлық мүшелеріне белсенді, байсалды және жасампаз ұстанымдары үшін алғыс айтамын. Сіздер шынайы отаншылдық пен азаматтық жауапкершіліктің озық үлгісін көрсетіп келісіздер. Саяси ұйымның тауда өткен съезінде «ӘДІЛЕТ» партиясына қосылу туралы стратегиялық шешім қабылданды. Мен бұл тарихи шешімді қолдаймын. Бүгінгі таңда барлық озық әрі жасампаз күштер жалпыұлттық құндылықтар мен ортақ мақсаттарға бірігуде. Мұндай қадам елімізде қолға алынып жатқан түбегейлі реформаларға тың серпін берері сөзсіз.

Түптеп келгенде, баршамыздың мұратымыз – бір. Бұл – жас ұрпақтың жарқын болашағына жол ашатын өркениетті әрі озық мемлекет құру. Біздің Қазақстаннан басқа Отанымыз жоқ. Еліміздің ойдағыдай дамуы бізге ғана керек. Ұлт болып ұйысып, жұрт болып жұмыла білсек, біз кез келген белесті бағындырамыз, көздеген мақсатымыздың бәріне қол жеткіземіз. Кәстерлі Тәуелсіздігіміздің тұғырын нығайтып, Әділетті, Қуатты, Қауіпсіз, Таза әрі Озық Қазақстанды құрамыз. Мен бұған кәміл сенемін! Осы жолда аянбай еңбек ету – әр азаматтың перзенттік парызы.

Еліміз аман, жұртымыз тыныш, бірлігіміз бекем болсын!

Қазақ елі мәңгі жасасын!

AKORDA.KZ.

ТАЗА ҚАЗАҚСТАН

АКЦИЯ АЯСЫНДА 24 МЫҢ ТОННА КҮЛ-ҚОҒЫС ШЫҒАРЫЛДЫ

Ақтөбе облыстық табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасының басшысы Исатай Еспағанбетов Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен баспасөз мәслихатында «Таза Қазақстан» жалпыұлттық акциясы аясында атқарылған жұмыс барысын баян етті.

М. ҚҰЛИБАЕВ.
Ақтөбе облысы.

Оның айтуынша, жыл басынан бері өңірде өткен экологиялық акцияларға 270 мыңнан астам тұрғын, 7 мыңнан астам мекеме мен кәсіпорын қатысқан. Осының нәтижесінде жүз мыңнан астам аула, екі мыңға жуық әлеуметтік нысан, 354 саябақ пен сквер тазартылған. Сонымен қатар өзен-көлдер мен су қоймалары жағалауларының 22 мыңнан астам аумағы және 28 шақырымнан астам арық жүйесі қоқыстан тазартылып отыр. Бұл жұмысқа 442 арнайы техника жұмылдырылып, полигонға 24 мың тоннадан астам тұрмыстық қалдық шығарылған.

Бағдарлама аясында өңірде қоршаған ортаны қорғауға бағытталған жұмыс та кезең-кезеңімен жүзеге асырылуда. Осы мақсатта 395 бейнебақылау камерасы орнатылып, 1482 көп қабатты тұрғын үйге су есептегіш құралы қойылған. Сондай-ақ 332 мыңнан астам ағаш пен жасыл желек цифрлық базаға енгізіліп, шамамен 220 мың көшет отырғызылған. Бұдан бөлек, қалдықтарды сұрыптап жинауға арналған 300 фандомат пен электр көліктері арналған 8 қуаттау станциясы орнатылып, 26 шақырым велосипед жолы салынып, пайдалануға берілген.

Мемлекет басшысының бастамасымен қолға алынған «Таза Қазақстан» акциясы өңірде өз жалғасын тауып келеді. Қатты дауылда құлаған ағаштар, сынған бұталар акция аясында жина-

лып, көшелер ретке келтірілді. Жалпы «Таза Қазақстан» акциясы апта сайын сенбілік өткізумен ғана шектелетін жоба емес. Оның басты мақсаты – тұрғындардың экологиялық мәдениетін қалыптастырып, табиғатқа жанашырлықпен қарауды күнделікті өмір салтына айналдыру. Бұл – әрбір азаматтың қатысуын қажет ететін ортақ іс. Биыл облыс аумағында «Мөлдір бұлақ», «Таза жағалаулар», «Мектеп орман шаруашылығы», «JasylCross-2026» экологиялық плагингі секілді 41 экологиялық іс-шара ұйымдастырылды. Алдағы айларда «Тазалық марафоны», «Таза өлке» акциясы, экологиялық өнер көрмесі, «ЭкоХаб» орталығының ашылуы және басқа да маңызды жобалар жүзеге аспақ, – деді Исатай Еспағанбетов.

Басқарма басшысының айтуынша, өткен жылы демеушілердің қолдауымен 13 саябақпен сквер салынса, биыл 26 жоба жүзеге асырылмақ. Сонымен қатар өңірде қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу бағытында стрейч-пленка өндіретін өндірісті іске қосу да жоспарланып отыр.

ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ

РӘМІЗДЕРГЕ ҚҰРМЕТ – ЕЛГЕ ҚҰРМЕТ

Әрбір тәуелсіз мемлекеттің ең қастерлі құндылықтарының бірі – оның мемлекеттік рәміздері мен тілі. Сол себепті, рәміздеріміз елдігіміздің айғағы, тәуелсіздігіміздің белгісі. Рәміздерге құрмет көрсету – Отанға, халыққа, тарихқа деген құрметтің көрінісі. Сондықтан, Туымыз, Елтаңбамыз және Әнұранымыз елдің бет-бейнесі, ұлттық мақтаныштың нышаны.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік Туы – көк аспан түстес, ортасында алтын күн мен қыран бейнеленген қасиетті нысан. Көк түс – бейбітшілік пен тұрақтылықты, ал күн өмір мен молшылықты білдіреді. Қыран құс – еркіндік пен биік мақсаттардың символы. Туға қарап, біз еліміздің кең байтақ даласын, ашық аспанын, бейбіт өмірін елестетеміз.

Елтаңбада – шаңырақ пен қанатты тұлпарлар және жұлдыз бейнеленген. Шаңырақ – ортақ үйіміздің, бірлігіміздің белгісі. Қанатты тұлпарлар, батырлық пен болашаққа ұмтылысты, ал, жұлдыз –

жарқын келешекті білдіреді. Елтаңба – мемлекетіміздің тұтастығы мен тұрақтылығының нышаны.

Әнұран – еліміздің мемлекеттік Әнұраны орындалғанда әр азамат орнынан тұрып, қолын жүрекке қойып, құрмет көрсетеді. Бұл – Отанға деген сүйіспеншіліктің белгісі деп саналады. Әнұранның сөздері елге деген мақтаныш пен сенімді арттырады, халықты бірлікке шақырады.

Рәміздер – Тәуелсіздіктің тұмары. Оларды құрметтеу арқылы біз өз елімізді, тарихымызды және болашағымызды құрметтейміз. Рәміздерге деген құрмет Отан-

ға деген махаббаттың жарқын көрінісі. Оларды қорлау немесе дұрыс пайдаланбау елге деген құрметсіздік. Сондықтан, әрбір азамат мемлекеттік нышандарды қастерлеп, олардың мән-мағынасын терең түсінуі қажет.

Осыдан біраз уақыт бұрын әлеуметтік желілерде осы рәміздерге деген құрметсіздік көрсетілген болатын. Яғни, рәміздерді өртеп қорлаған, терезеге күннен қорғану үшін ілінген бейнероликтер тараған еді. Сонда, еліміздің басты нышандарын әрқайсымыз мазақ етіп, тұрмыстық жағдайларға пайдаланып, әдейі бүлдіріп жүретін болсақ, құрметіміз, қазақылығымыз, адамгершілігіміз бен сыйластығымыздың қайда қалғаны. Яғни, осы аталған жағдайға байланысты мемлекеттік рәміздерді дұрыс пайдаланбау және қорлау заң алдында жауапкершілікке әкеліп соғатынын, жаза қарастырылғанын ескерген жөн.

Мемлекеттік рәміздерді қадірлеу – заңмен бекітілген міндет ғана емес, ол жүректен шығатын құрмет. Мектептерде, мемлекеттік мекемелерде Ту ілініп, маңызды іс-шаралар Әнұранмен басталады. Бұл жас ұрпақтың бойында отансүйгіштік қасиетті қалыптастырады. Рәміздер – тәуелсіздігіміздің тұғыры. Оларды құрметтеу арқылы біз елдігімізді, бірлігімізді және болашаққа деген сенімімізді нығайтамыз. Сондықтан, әрбір қазақстандық азамат мемлекеттік рәміздерді қастерлеп, оларды мақтан тұтуы тиіс. Рәміздерге құрмет – елге құрмет!

А. ӘЗІРЕТОВА.
Жамбыл облысы.

АКЦИЯ

ЖАСТАР НАШАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ

Бүгінде қоғамды алаңдатып отырған мәселенің бірі – нашақорлық. Онымен күрес ешқашан тоқтамақ емес. Саламатты ұрпақ – елдің жарқын болашағы. Сондықтан нашақорлықтың алдын алу бағытында Ұйғыр ауданы жастарының ұйымдастыруымен аудан орталығы Шонжы ауылында «Ойлан: Нашақорлыққа жол жоқ» атты ақпараттық-профилактикалық акция өтті.

Г. НАУРЫЗБАЕВА.
Алматы облысы.

Іс-шараның негізгі мақсаты – тұрғындардың есірткінің зияны туралы хабардарлығын арттыру, жастарды зиянды әдеттерден сақтандыру, қоғамда нашақорлыққа қарсы ортақ көзқарас қалыптастыру және әрбір азаматтың өз денсаулығы мен айналасындағылардың қауіпсіздігіне жауапкершілікпен қарауына ықпал ету. Ұйымдастырушылар мұндай алдын алу шараларының қоғам үшін маңызы зор екенін атап өтіп, кез келген құқық бұзушылықтың алдын алу ең алдымен ақпараттандыру мен түсіндіру жұмыстарынан басталатынын жеткізді.

Акция барысында ұйымдастырушылар орталық көшелерде ауыл тұрғындарымен кездесіп, есірткінің адам ағзасына, психологиялық жағдайына, отбасы берекесіне және қоғам қауіпсіздігіне тигізетін кері әсері туралы жан-жақты түсіндіру жұмыстарын жүргізді. Сонымен қатар, тұрғындарға нашақорлықтың алдын алу жолдары, зиянды әдеттерден сақтану және салауатты өмір салтын ұстанудың маңыздылығы қамтылған ақпараттық жадынамалар мен буклеттер таратылды.

Акция ауыл тұрғындарының белсенді қатысуымен өтіп, көпшілік тарапынан қолдау тапты. Тұрғындар өздерін толған-

дырған сұрақтарын қойып, пайдалы мәліметтермен танысты. Осындай профилактикалық іс-шаралар халықтың құқықтық мәдениетін арттыруға, жастар арасында саламатты өмір салтын қалыптастыруға және есірткісіз, қауіпсіз қоғам құруға бағытталған маңызды бастамалардың бірі болып табылады.

Жамбыл облысы – ТМРК. «Алатау Су-Жылу» КМК-ның қызметі бойынша жария тыңдаулардың өткізілмейтіні туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Жамбыл облысы бойынша департаменті 2026 жылғы 3 шілде күні сағат 11:00-ге жоспарланған «Алатау Су-Жылу» КМК-ның тарату желілері арқылы су беру қызметіне арналған тариф жобасын қарау бойынша өтінімді қайтарып алуына байланысты, жария тыңдау өткізілмейтінін хабарлайды.

КРЕМ - Жамбылская область. Об отмене публичных слушаний по услугам КГП «Алатау Су-Жылу»

Департамент Комитета по регулированию естественных монополий Министерства национальной экономики Республики Казахстан по Жамбылской области сообщает, что ранее запланированное на 3 июля 2026 года в 11:00 часов проведение публичных слушаний по рассмотрению проекта тарифа на услуги по подаче воды по распределительным сетям КГП «Алатау Су-Жылу» отменяется, в связи с отзывом заявки.

Жамбыл облысы - ТМРК. Тараз қаласы «Жамбыл электр жүйесі» ЖШС-нің хабарламасы бойынша жария тыңдау өтеді

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Жамбыл облысы бойынша департаменті 2026 жылғы 10 шілде күні сағат 10:00-де Жамбыл облысы, Тараз қаласы, Желтоқсан көшесі №78, 7 қабат, 720 кабинетте «Жамбыл электр жүйесі» ЖШС-нің хабарламасын қарау бойынша жария тыңдау өтетіндігі туралы хабарлайды.

КРЕМ - Жамбылская область. В г. Тараз пройдет публичное слушание по уведомлению ТОО «Жамбылские электрические сети»

Департамент Комитета по регулированию естественных монополий Министерства национальной экономики Республики Казахстан по Жамбылской области объявляет о проведении публичных слушаний по рассмотрению уведомления ТОО «Жамбылские электрические сети», который состоится 10 июля 2026 года в 10:00 часов по адресу: Жамбылская область, город Тараз, ул. Желтоқсан №78, 7 этаж, 720 кабинет.

Қостанай облысында «Шығыс» МКК-ның өтінімі бойынша жария тыңдау өтеді

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Қостанай облысы бойынша департаменті «Шығыс» МКК-ның магистральдық құбырлар мен тарату желілері бойынша су беру жөніндегі қызметтерге тарифі мен тарифтік сметасының талқылау бойынша жария тыңдау өткізілетіні туралы хабарлайды.

Жария тыңдау 2026 жылғы 7 шілдеде сағат 10.00-де Қостанай облысы, Қарасу ауылы, Строительная 17 мекенжайы бойынша өтеді.

«ZOOM» қосымшасы арқылы жария тыңдауға қосылу нөмірі - Конференция идентификаторы: 871 132 2725, Кіру коды: gQQB4P.

Байланыс телефондары: 8 (7142) 54-11-52, 54-28-76.

В Костанайской области пройдет публичное слушание по заявке ГКП «Шығыс»

Департамент Комитета по регулированию естественных монополий Министерства национальной экономики Республики Казахстан по Костанайской области сообщает о проведении публичного слушания по обсуждению проекта тарифа и тарифной сметы ГКП «Шығыс» на услуги по подаче воды по магистральным трубопроводам и распределительным сетям.

Публичное слушание состоится 7 июля 2026 года в 10.00 часов по адресу: Костанайская область, с. Карасу, ул. Строительная 17.

Номер для подключения к публичному слушанию посредством ZOOM - Идентификатор конференции: 871 132 2725, Код доступа: gQQB4P.

Контактные телефоны: 8 (7142) 54-11-52, 54-28-76.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Zhanatas Chemical Complex» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 87-бабының 4) тармақшасына сәйкес, Қоршаған ортаның жай-күйі мен табиғи ресурстар туралы Ұлттық деректер банкінің ақпараттық жүйесінің «Қоғамдық талқылаулар» бөлімінде Жамбыл облысы Сарысу ауданы аумағында «Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік республикалық маңызы бар қорық аймағының аумағын жер асты суын игеруге арналған учаске бөлуге байланысты қысқартудың жаратылыстану-ғылыми негіздемесі» жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар жария талқылау нысанында өткізілетінін хабарлайды.

Сараптама жүргізетін мемлекеттік орган: Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Экологиялық реттеу және бақылау комитетіні.

Жоспарланған қызметтің бастамашысының деректемелері мен байланыс деректері: Zhanatas Chemical Complex» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі, БСН 250740020763, Алматы қаласы, Медеу ауданы, Омаровой Ж. көшесі, 8 үй, тел.: +7 (777) 007-07-41.

Құжаттаманы әзірлеуші: «ТЕРРА-ТАБИФАТ» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі, БСН 181140012301, Алматы қаласы, Самал-1 шағын ауданы, 1-үй, тел.: +7 (771) 354 19 52.

Ескертулер мен ұсыныстар Қоршаған ортаның жай-күйі мен табиғи ресурстар туралы Ұлттық деректер банкінің ақпараттық жүйесі арқылы (<https://hearings.ndbecology.gov.kz/>) 2026 жылғы 14 шілдеден бастап 20 жұмыс күні ішінде қабылданады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Товарищество с ограниченной ответственностью «Zhanatas Chemical Complex» в соответствии с требованиями подпункта 4) статьи 87 Экологического Кодекса РК, сообщает, что в Информационной системе Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов в Разделе «Публичные обсуждения» будут проводиться общественные слушания в форме публичного обсуждения по проекту «Естественно – научное обоснование уменьшения территории Южно - Казахстанской государственной заповедной зоны республиканского значения в связи с выводом участка для разработки месторождения подземных вод» на территории Сарыуского района Жамбылской области.

Государственный орган по проведению экспертизы: Комитет экологического регулирования и контроля Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан.

Реквизиты и контактные данные инициатора намечаемой деятельности: Товарищество с ограниченной ответственностью «Zhanatas Chemical Complex», БИН 250740020763, город Алматы, Медеуский район, улица Омаровой Ж, дом 8, тел. + 7 (777) 007-07-41.

Разработчик документации: Товарищество с ограниченной ответственностью «ТЕРРА-ПРИРОДА», БИН 181140012301, г. Алматы, микрорайон Самал-1, д.1, тел. +7 (771) 354 19 52.

Замечания и предложение принимаются в Информационной системе Национального банка данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов (http: <https://hearings.ndbecology.gov.kz/>) с 14 июля 2026 года в течении 20 рабочих дней.

ГАЗЕТ «Қанатты қалам әлемі» ЖШС-нің баспаханасында теріліп, басылды

080003, Тараз қаласы,
Төле би көшесі, 36 «Б»

Талсырыс 476

МЕНШІК ИЕСІ:

«САЛЫҚ ТӘРТІБІ» газетінің редакциясы жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

Қазақстан Республикасы
Ақпарат және Коммуникациялар министрлігінің
Ақпарат комитетінде 2018 жылғы
20 желтоқсанда қайта тіркеліп,
№17405-Г куәлігі берілген.

Индекс 65604

ГАЗЕТ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНА ТАРАЙДЫ

Мақала авторларының пікірлері редакцияның көзқарасына сай келе бермеуі мүмкін. Қолжазбаға пікір айтылмайды және авторға қайтарылмайды.

МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ:

080003, Тараз қаласы,
Төле би көшесі, 36 «Б»,
тел.: 8 /7262/ 45-34-52,
факс: 43-56-97

e-mail: saltar61@mail.ru
Электрондық сайтымыз:
www.salyq-gazet.kz

Басылым аптасына 3 рет шығады.
Таралымы 17 357
Апталық таралымы 52 071

SALYQ TARTIBI

БАС РЕДАКТОР

Ғалым ҚАСАБАЙ